نامه به سردبیر
مجله دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان
دوره ۲۰، آذر ۱۴۰۰، ۱۰۶۲-۱۰۵۹

سلامت روان بیماران دیابتی طی همه‌گیری کرونا ویروس ۲۰۱۹

فاطمه رهبر کرباسدهی[۱]، ابراهیم رهبر کرباسدهی[۲]

دریافت مقاله: ۱۴۰۰/۰۴/۲۸ ارسال مقاله به نویسنده جهت اصلاح: ۱۴۰۰/۰۵/۱۶ دریافت اصلاحیه از نویسنده: ۱۴۰۰/۰۶/۲۸ پذیرش مقاله: ۱۴۰۰/۰۵/۳۰

چکیده

کرونا ویروس ۲۰۱۹ نوعی ذات‌الریه ویروسی است که در دسامبر سال ۲۰۱۹ در ووهان چین شیوع یافت و اکنون نیز به سرعت در سطح جهان در حال گسترش است. سازمان بهداشت جهانی نیز طی اطلاعیه‌ای، شیوع این ویروس را عامل وضعیت اضطراری بهداشت عمومی در سرتاسر جهان اعلام نموده است. از سوی دیگر، افراد مبتلا به بیماری‌های زمینه‌ای مانند دیابت، بیماری‌های قلبی یا خودایمنی بیش‌تر از سایرین در معرض پیامدهای شدید عفونت کرونا ویروس قرار دارند. با این حال توصیه‌های بهداشتی جهت پیش‌گیری از کرونا ویروس در کلیه افراد یک سان می‌باشد، اما در این شرایط، کم‌تر به سلامت روانی این افراد توجه شده است. سلامت روانی یک عامل مهم در مقابله با بیماری‌ها می‌باشد که حتی می‌تواند منجر به بهبود سلامت جسمانی در افراد شود. اضطراب ناشی از کرونا ویروس منجر شده است تا سلامت روان افراد مبتلا به بیماری‌های زمینه‌ای مانند دیابت، با خطر مواجه شده و به دنبال آن سلامت جسمانی آنان نیز تحت تأثیر آن قرار گیرد. در این شرایط، افراد مبتلا به دیابت می‌توانند با به کارگیری درمان‌های روانشناختی به عملکرد بدنی خود کمک کرده و از بروز علائم شدید کرونا ویروس تا حد امکان پیش‌گیری نمایند.

واژه‌های کلیدی: سلامت روان، دیابت، کرونا ویروس

۱. (نویسنده مسئول) دانشجوی دکتری روانشناسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه گیلان، رشت، ایران
تلفن: ۳۳۸۲۹۰۴۴-۰۱۳، دورنگار: ۳۳۸۲۹۰۴۴-۰۱۳، پست الکترونیکی: fatemeh.rahbar.karbasdehi@gmail.com
۲. کارشناسی ارشد روانشناسی و آموزش کودکان استثنایی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه گیلان، رشت، ایران

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-23]
[DOR: 20.1001.1.17353165.1400.20.9.6.2]
[DOI: 10.52547/jrums.20.9.1059]

سردبیر محترم

از آنجا که دیابت (Diabetes) یک بیماری زمینه‌ای است، هشدارهای سازمان بهداشت جهانی (World Health Organization) در دوران همه‌گیری کرونا ویروس ۲۰۱۹ (Coronavirus 2019)، منجر به افزایش قابل درک نگرانی در بیماران دیابتی و خانواده‌های آنان شده است. در اوایل قرن هفدهم، دکتر توماس ویلیس (Thomas Willis)، فرضیه رابطه بین دیابت و افسردگی را ارائه داده و پژوهش‌های پس از آن نیز نشان دادند که افراد دیابتی به دلیل فرسودگی جسمانی ناشی از مشکلات خلقی و روانی، بیش‌تر در معرض ابتلاء به بیماری‌های عفونی و عوارض ناشی از آن هستند [۱]. کرونا ویروس بر دیابت و داروهای مرتبط با آن از جمله انسولین نیز تأثیر گذاشته و افراد مبتلا به دیابت به دلیل نوسان سطح گلوکز خون‌شان، در صورت ابتلاء به سایر بیماری‌ها مانند کرونا ویروس، دشوارتر درمان می‌شوند [۲]. علاوه بر این، پژوهش‌ها نشان داده است که پریشانی روان شناختی مربوط به دیابت (احساسات منفی و تحمیل خود مدیریتی) و مقاومت روان‌شناختی نسبت به انسولین (امتناع از شروع درمان با انسولین) می‌تواند در طی فشار روانی ناشی از کرونا ویروس و پیشنهادهای مربوط به اصلاح رفتار، تشدید شود و کیفیت زندگی این بیماران را کاهش داده و منجر به عدم پایبندی به توصیه‌های قرنطینه شده که در نتیجه سلامت روان افراد دیابتی را به خطر می‌اندازد [۳].

عواملی که می‌تواند منجر به تشدید پریشانی روان‌شناختی ناشی از دیابت در طی همه‌گیری کرونا ویروس شود، عبارتند از: الف) پریشانی عاطفی وابسته به خود مدیریتی (از جمله مراقبت از خود، مصرف دارو، اصلاح رفتار در شرایط کرونا ویروس و اقدامات بهداشتی)، و ب) مشکلات روانی-اجتماعی در سطح شخصی و بین‌فردی (حفظ فاصله اجتماعی و انزوا) [۴]. استرس ناشی از دیابت با افزایش هموگلوبین گلیسیته (Glycated hemoglobin)، فشار خون دیاستولیک (Diastolic blood pressure) و کلسترول لیپوپروتئین با چگالی کم (Low-density lipoprotein cholesterol) همراه بوده که منجر به شاخص توده بدنی بالاتر (Body mass index)، خودکارآمدی و حمایت اجتماعی پایین‌تر، کیفیت رژیم غذایی ضعیف‌تر و انزوا شده که این عوامل در دوره همه‌گیری کرونا ویروس تشدید یافته است [۵]. اضطراب ناشی از عدم رعایت نکات بهداشتی و ترس از بیماری کرونا ویروس می‌تواند بر تاب‌آوری افراد دیابتی تأثیر گذاشته و دشواری دسترسی به پزشکان و تجویز داروهای ضد استرس نیز بر مشکلات آنان افزوده است. در نتیجه، استرس و احساسات منفی نسبت به هرگونه تغییر جدید در زندگی این طی همه‌گیری می‌تواند بر کنترل قندخون بیماران دیابتی تأثیر بگذارد [۶].

تجربه نامطلوب زندگی این افراد در ابتلاء به دیابت و پس از آن قرار گرفتن در معرض یک واقعه منفی، خطرات ناشی از بیماری‌های روانی را در این افراد افزایش می‌دهد. این تجارب منفی و عوارض ناشی از آن می‌توانند میزان دیابت را ۲۰ تا ۴۰ درصد افزایش دهند [۷]. در افراد دیابتی اضطراب بالا، علائم افسردگی، حملات هراس و اختلال در عملکرد، خصوصاً هنگامی که عامل استرس‌زای دیگری نیز اضافه شود، می‌تواند منجر به ویژگی‌های بالینی مانند تعریق، اضطراب، تپش قلب سریع (Tachycardia)، گیجی و افت قند خون شود و مسئله دیگر این است که تا ۴۵ درصد موارد

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-23]
[DOR: 20.1001.1.17353165.1400.20.9.6.2]
[DOI: 10.52547/jrums.20.9.1059]

مربوط به بهداشت روان و ناراحتی روان‌شناختی مربوط به دیابت در افراد دیابتی شناسایی نمی‌شود، بنابراین مدیریت سلامت روانی و جسمی آنان در طی همه‌گیری کرونا ویروس باید بیشتر مورد توجه قرار گیرد [۸]. پیشنهاد می‌شود که افراد مبتلا به دیابت، هیدراته (Hydration) باشند و دائماً میزان قند خون خود را بررسی کرده و در صورت بالا بودن آن از نظر وجود کتون (Ketones) بررسی شوند.

در مجموع، زندگی روزمره افراد در سراسر جهان به دلیل کرونا ویروس به شدت تحت تأثیر قرار گرفته است. در این میان، مهم است که بیماران دیابتی نه‌تنها از نظر جسمی ایمن باشند، بلکه از سلامت روانی و عاطفی آن‌ها نیز مراقبت شود. به کارگیری تکنیک‌های روان درمانی در این بیماران منجر تسهیل مواجهه با بیماری شده و آثار جبرانی مهمی بر مسائل روانی آنان از قبیل طرد و بریدگی، انزوای اجتماعی، بی‌اعتمادی و محرومیت هیجانی دارد. در واقع به دلیل ایجاد پیوندها و تعاملات نزدیک بین روان‌درمان‌گر و بیمار، امکان مواجهه واقعی و مرتبط ساختن تجارب اولیه در یک محیط حمایت‌گرانه افزایش یافته و از طرف دیگر با افزایش حس خودکارآمدی و خطرپذیری بیمار، انجام رفتارهای جدید نیز تقویت می‌شود. هم‌چنین بیمار یاد می‌گیرد که به جای کناره‌گیری از هیجانات خود، به ابراز همدلی و برآورده ساختن نیازهای عاطفی خود بپردازد. بنابراین، شناخت مشکلات بیماران دیابتی در طی شیوع کرونا ویروس می‌تواند زمینه را برای پیش‌گیری، آموزش، مداخله و درمان مؤثر برای این بیماران فراهم آورد.

References

[1] Holt RI, De Groot M, Golden SH. Diabetes and depression. *Curr Diab Rep* 2014; 14(6): 491.

[2] Williams DM, Nawaz A, Evans M. Diabetes and novel coronavirus infection: Implications for treatment. *Diabetes Ther* 2020; 11: 1915-24.

[3] Zhou Y, Chi J, Lv W, Wang Y. Obesity and diabetes as high-risk factors for severe coronavirus disease 2019 (Covid-19). *Diabetes Metab Res Rev* 2021; 37(2): e3377.

[4] Pugliese G, Vitale M, Resi V, Orsi E. Is diabetes mellitus a risk factor for coronavirus disease 19 (COVID-19)?. *Acta Diabetol* 2020; 57: 1275-85.

[5] Sacks LJ, Pham CT, Fleming N, Neoh SL, Ekinci EI. Considerations for people with diabetes during the coronavirus disease (COVID-19) pandemic. *Diabetes Res Clin Pract* 2020; 166: 108296.

[6] Kelly SJ, Ismail M. Stress and type 2 diabetes: A review of how stress contributes to the development of type 2 diabetes. *Annu Rev Public Health* 2015; 36: 441-62.

[7] Seewoodhary J, Oozageer R. Coronavirus and diabetes: An update. *Practical Diabetes* 2020; 37(2): 41-2.

[8] Mukhtar S, Mukhtar S. Letter to the editor: Mental health and psychological distress in people with diabetes during COVID-19. *Metabolism* 2020; 108: 154248.

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-23]
[DOR: 20.1001.1.17353165.1400.20.9.6.2]
[DOI: 10.52547/jrums.20.9.1059]

Mental Health of Diabetic Patients during Coronavirus 2019 Epidemic

F. Rahbar Karbasdehi[1], E. Rahbar Karbasdehi[2]

Received: 19/07/21 Sent for Revision: 07/08/21 Received Revised Manuscript: 19/09/21 Accepted: 21/09/21

Coronavirus 2019 is a type of viral pneumonia that broke out in Wuhan, China in December 2019 and is now spreading rapidly worldwide. The World Health Organization (WHO) has said in a statement that the virus has caused a public health emergency around the world. On the other hand, people with underlying diseases such as diabetes, heart disease or autoimmunity are more exposed to severe consequences of coronavirus infection. However the health recommendations for preventing coronavirus are the same in all people, in these circumstances, less attention is paid to the mental health of these people. Mental health is an important factor in fighting disease that can even lead to improved physical health in individuals. Coronavirus anxiety has put the mental health of people with underlying diseases, such as diabetes, at risk, and consequently their physical health. In this situation, people with diabetes can help their physical function by using psychological treatments and prevent severe coronavirus symptoms as much as possible.

Keywords: Mental health, Diabetes, Coronavirus

How to cite this article: Rahbar Karbasdehi F, Rahbar Karbasdehi E. Mental Health of Diabetic Patients During Coronavirus 2019 Epidemic. *J Rafsanjan Univ Med Sci* 2021; 20 (9): 1059-62. [Farsi]

1. PhD Student in Psychology, Faculty of Literature and Humanities, University of Guilan, Rasht, Iran, ORCID: 0000-0001-7160-9567 (Corresponding Author) Tel: (013) 33829044, Fax: (013) 33829044, E-mail: fatemeh.rahbar.karbasdehi@gmail.com

2. MA in Psychology and Education of Exceptional Children, Faculty of Literature and Humanities, University of Guilan, Rasht, Iran, ORCID: 0000-0002-8215-274X

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-23]

[DOR: 20.1001.1.17353165.1400.20.9.6.2]

[DOI: 10.52547/jrums.20.9.1059]